

SAMOBORSKI LIST

Glasiilo za promicanje lokalnih interesa.

„Samoborski list“ izlazi 1. i 15. u mjesecu.
PRETPLATA na cijelu godinu stoji K 4.—, na po godinu K 2.—, a na četvrt godine K 1.—. S poštom stoji 48 filira na godinu više, a u Americi K 1.40 na godinu više. Pojedini broj stoji 20 filira.

Odgovorni urednik: Dr. Mijo Juratović.

Uprava i otpravništvo nalazi se u „Samoborskoj tiskari“ S. Šeka, trg Leopolda Salvatora.

OGLASE prima uprava, a plaća se za petiti redak u redakcijskom dijelu po 20 fil. u oglasnom 10 fil. Za oglase, koji se više puta uvrićuju, daje se znatan popust. Novci se šalju upravi, a rukopisi uredništvu „Samob. lista“. Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

Godina III.

U Samoboru, 1. veljače 1908.

Broj 3.

Šegrtske škole.

O šegrtskim školama više se puta u nas govorilo i pisalo. A i treba da se raspravlja o jednoj uredbi, koja ima da pruža našem obrtnom podmlatku velik dio njegove naobrazbe, koja ga uzgaja religiozno i čudoredno a sprema za buduću njegov život.

Dok su ovaka raspravljanja i prijedlozi osnovani na nekom iskustvu i dok potječu iz iskrene želje, da se šegrti kao buduću majstori što bolje pripreme za život i struku, kojoj su se posvetili, treba ovaj interes ljudi iz publike samo iskreno pozdraviti. Ali treba odbiti neosnovane i naopake tvrdnje, kao da su šegrtske škole danas suviše ili da ne donose nikakvih uspjeha.

Svi šegrti dakako ne mogu ni u jednoj školi pokazati jednakih uspjeha ni u moralnom ni u intelektualnom pogledu, ali radi onih, što ne pokazuju pravog napretka ili su inače sašli s prava puta, ne može se nikako okriviti šegrtska škola.

Duševna sadržina dječaka, što ih dobija šegrtska škola, vrlo je raznolika. Ima žalibože i potpunih analfabeta. Ima ih što dolaze u zanat iz okoline, u kojoj je samo zlo utjecalo na njih, pak su oni prema tomu puni rdjavih i nevaljanih navika, surovosti i razvratnosti. Sve to ima da škola iskorjenjuje, izgadjuje i da navraća zalutale na pravi put oplemenjujući im osjećaj za dobrotu i istinu.

To je golema i mučna rabota, koja se ne smije otešćavati ni s koje strane, već treba potpore svih, koji žele napredak obrtničkog podmlatka.

Danas se od obrtnika mnogo traži. Nije više dovoljno, da se razumije samo u svoj zanat, nego mu je nužna i neka općena naobrazba, bez koje se danas ne može snaći u svijetu, koji teži za naobrazbom, kulturom i napretkom na svim linijama.

Dan uplate.

Napisa Rudolfo Franje Magjar.

Kada je redar vratio službo-služdni „nalog“ općine, Mitre je Perodev protisao u čitavom tijelu.

— Boga m', ti se baš ne šale . . . Pa to f' njima osam dana, ho bogatilo osam kraja. Al' neka f' . . . neka. Nij' baš ni šit' Mitraje ma kogod . . . Mit' će se . . . 'oča, pa me odna' izda'o, si će im pokazati . . . 'oča. Izvest će im ono šest krana poreza na . . . pa naka više, da 'oča nitam bogac.

I Mitraje Perodev odmah zasukao rukave i prihvatilo se posla. Prebrojao ono nešto sitniša, a onda otišao u šale, da si pogleda, koja će . . .

— Ef' baš tu . . . Nij' i 'nako bogzna takova. Daj, svato, par, pa nos' kravu, kud' oš . . .

Štaredar vratio. Spremio bota i po onoj izajčnoj staropisnoj uplati se u šale općine. Dvadeset odobrenih ota bota. Osnak prozobao i izmoren od dugoga puta zaklešao blagajnika. Lica mu u taj čas govornice neopitno crvenje i nije mogao stajati, ustajajući, koja ga oblađala. U tom času osjetio je ugodno samočuvstvo i bio si je svijestan, da on nije ma tko, i da

Zato bi trebalo, da se i obrtništvo što više zainteresuje za te škole, što dosele nije bivalo ili barem ne u dovoljnoj mjeri. Majstori moraju rukom o ruku sa školom, kako bi se šegrtu lakše oplemenjivalo srce i privadjalo na jake staze čudoredja i rada. Bit će time pomoženo i školi i majstorima, koji višeput imaju takodjer mnogu gorku progutati radi nevaljalštine i pokvarenosti šegrtove, pa im ovaki dječaci, koji su izašli iz zla društva, zadaju sto muka.

Kad već govorimo o školama ove vrste, spomenut ćemo i to, da se mnogo ističe, kako ih bi valjalo reformirati. Dolaze pojedinci i sa raznim prijedlozima, i povadja se diskusija o ovom važnom pitanju, kojemu će stručnjaci prije ili kasnije morati ozbiljno pristupiti, te ga dovesti u sklad s onim željama naših obrtnika, koje se ukažu opravdanima.

I nedavno se u trg.-obrtnoj komori u Zagrebu na sastanku učitelja i nekih komorskih vijećnika pretresalo pitanje o reformi šegrtskih škola, pa je u svjema tačkama došlo do sporazumka. Prihvaćeni prijedlozi u tom pogledu podastret će se kompetentnim faktorima, da ih uvaže.

Naročito se istaklo, da treba učiteljima dati veću disciplinarnu vlast nad šegrtima, zatim, da u zanat pridolazi školski osposobljeni podmladak, da se razredi što više po strukama dijele, da bude stvarna obuka što više praktična, a opća naobrazba moderna itd. Sve to ima još većma podiči uspjeh obuke u šegrtskim školama.

Reforme traže i druga učilišta, pa se već dugo vapi za takovom kod srednjih zavoda. Ovo sve izazivlju prilike životne i duh vremena u kome se krećemo.

Uza sve neprilike, kojima se mora boriti šegrtska škola, ona danas postizava lijepe rezultate i ostavlja jakih tragova u šegrtskoj duši. A ne smije se zaboraviti ni to, da je škola za mnogog šegrtu jedino mjesto, gdje mu se pre-

vrijedi mnogo . . . vrlo mnogo, kad nije morao čekati, dok mine određeni rok, pa da onda uplati što je dužan, već eto on taj rok skratio i platić će za puna dva dana prije već što mora . . . tri dana prije.

— Evo . . . don'o sam . . . gospodine blagaj-niče . . . evo.

I Mitrije izvadi i istrese krunaše na zeleni stō pred blagajnom općinskoga službenika.

Nastao muk . . . napeta i neugodna izvjedljivost.

— Šta f' . . . šta 'oča?!

— Evo . . . tu (Mitrije izvadi i pruži „nalog“ općine), don'o s' novac . . . za porez. Evo . . .

Gospodin blagajnik odgurne naglo krunaše i namiješivši se oporo mahne rukom.

— Nos' to kući . . . danas se ne prima —

— Kako? Zašto?!

— Tako. Nije dan uplate.

Mitrije ošine okom u oko.

— Ja, pa kada nij' tu, bi' će drugdje.

I onda otišao u gostionicu i tamo sve zapio.

— Daj, Joško vina, pa da tu uplatim, kad tamo ne će . . .

dočuju idejali, pokazuje ljepota nauke i rasčinja u pravom svijetlu socijalni život.

O uspjesima škole, zgodno primjećuje jedan zagrebački napredni učitelj: Pogledajmo šegrtu na početku rujna, kad stupi u školu i na svršetku lipnja, kad razred svršava, pogledajmo njegove risarije prvi i posjedajni broj, zadaće, račune, knjigovodstvo itd. pa ćemo vidjeti toliku razliku, da ćemo se čuditi, je li moguće, da je šegrt toliko naučio u onaj jedan sat, koji je na tjedan posvećen dotičnomu predmetu.

Obrazovanje šegrtu treba da svaki rodoljub iskreno podupre. Ta ovo se tiče važnog i golemog dijela našeg društva: budućeg građanstva i obrtništva. A ovaj je stalež jedan od najznamenitijih činilaca u našem narodnjem životu.

Proračun trgovišta Samobora.

Županijski upravni odbor uzeo je u svojoj sjednici u raspravu proračun trga Samobora za godinu 1908. i zaključio, da se ovaj proračun podastre kr. zem. vladi, odjelu za unutarnje poslove na odobrenje i to sa

rashodom	K 74.489-81
prihodom	K 62.955-90
manjkom	K 11.533-91

a uz prijedlog, da za pokriće ovog dozvoli raspis 41 po sto nameta.

Zastupstvo trga Samobora ustanovilo je u sjednici od 17. listopada pr. g. rashod sa K 73.787-76. Po tome je razlika medju rashodom, kako je po trgovišnom zastupstvu i kako je po županijskom uprav. odboru ustanovljeno. Ta razlika iznosi 702 K 5 filira, a nastala je time, što je na temelju naredbe žup. upr. odbora uvršten još i 2 1/2 % namet za pokriće bolno-opkrbnih troškova.

Tako će sada namet iznositi 41 %

Prigovore onih općinara, koji su podnijeli utok protiv proračuna, nije uvažio uprav. odbor, te su ovi obaviješteni, da mogu protiv te odluke podnijeti utok na vladu u roku od 14 dana iza primitka obavijesti.

O čovječjoj snazi.

Možda će zanimati naše cijenjene čitače, da saznadu koliko golemu radnju svaki čovjek izvrši bez svoje volje jedino samo djelovanjem srca. Naše srce je genijalno konstruirana sisaljka, koja poprijeko 72 puta u minuti po 180 cm³ krvi, kroz žile protisne. Radnja dakle, koju srce u 24 sata izvrši, iznosi po računima profesora L. Hermanna 1/10 konjske sile ili 75600 kgm. Pod „kilogram metar“ razumijevamo u fizici jedinicu radnje, t. j. onu radnju, koja je potrebna da se 1 kilogram 1 metar visoko podigne. Snaga srca (Triebkraft) u stanju je svaki dan 1 kg osam puta tako visoko podiči nego što je najviše brdo na svijetu Gaurisankar, ili naše srce je u stanju bez ikakova napora četiri puta više podiči, nego što podigne dosada najjači atlet. Naš život ispunjen je samo neprekidnom radnjom, jer svaka kretnja našega tijela samo je teška radnja, a svaki čovjek je za sebe atlet a da si nije te snage svijestan.

Mala djevojčica, koja se na ulici igra skaćući preko užeta, igra se i opet radi, teško radi, pa bismo za prispodobu mogli reći radi kao konj.

Uzmimo, da ta djevojčica važe 36 kg. i da skoči u minuti po prilici 100 puta preko užeta i to samo 1/10 m visoko, to je u toj minuti izvršila radnju od 630 kg, toliku dakle, koliko u istom vremenu izvrši u ham i pred kola zaprezani konj, koji korakom ide.

DOPISI.

Sv. Martin Pod Okćem, 29. siječnja.

U nedjelju 26. pr. mj. održavao je ovdje putujući učitelj g. P. Cesar predavanje o manipulaciji vina i vinskoj trgovini.

Predavanju prisustvovalo je oko 150 gospodara, za koje pokazalo mnogo interesa.

K predavanju došao je i pogl. g. M. Ključec kr. kot. predstojnik, koji se uopće uvelike interesira za gospodarske prilike našeg kotara, zatim mjesni župnik g. O. pl. Simić i učitelj g. Tretinjak, koja obojica nastoje također mnogo oko podizanja pučke prosvjete u svojem kraju. Nastojanjem g. župnika zasnovana je ovdje i pučka knjižnica. — Već od dulje vremena postoji ovdje i seljačka zadruga, koja pod upravom g. Tretinjaka lijepo napreduje.

Domaće vijesti.

Za Šmidhenov spomenik prispjeli su nadalje ovi prinosi: Klub „Šišmiš“ sakupio je na vatrogasnom plesu 7 K 80 fil. — G. Janko Kuhar predlo nam je 6 K 50 fil., koja je svota sakupljena u prijateljskom društvancu prigodom godovna njegove gospođe supruge. — G. Gijuro Lesec darovao 6 K. — Gdja. Tezera Valečić 1 K. — Gdja. Paula Bartolić, supruga trgovca u Zagrebu, priposlala nam je 5 K. — Pjevači „Jeka“ sabrali prigodom proslave godovna g. Franje Jamnickya 7 K. — Na prijateljskoj zabavi u gostionici g. Ive Budija sabrano 11 K 50 fil.

Prije iskazano 311 K 50 fil., sada 44 K 80 fil. Ukupna dosad sabrana svota sa kamatima iznosi 359 kruna 55 fil.

Svršetak prvoga poljeća. Jučer je na našoj školi svršeno prvo poljeće. Danas je bila školska misa, a iza toga su učenicima razdijeljene svjedodžbe izvjesnice, da budu tako roditelji obavješteni o čudorednom vladanju i napretku svoje djece.

Hrv. čitaonica u Samoboru održala je 30. siječnja svoju redovitu godišnju skupštinu. U odsuću predsjednika otvorio je vrlo posjećenu skupštinu potpredsjednik g. Ljudevit Sova, koji se s toplim riječima sjetio pok. vrijednog i opće štovanog starog člana kapetana Ivana Felkla, (Slava mu!).

Iz izvještaja tajnikova i blagajnikova razabire se da je broj članova uvijek jednak, no uslijed skupoće i uslijed odlaska vojništva iz Samobora dohodak je manji, pa su se morale neke novine napustiti. Posebnih prijedloga nije bilo.

Činovnikom i. hrv. štedionice imenovan je gosp. Marko B a h o v e c. Danas nastupa mjesto u ovom uglednom novčanom zavodu. Cestitamo našem prijatelju!

Promjena u svećenstvu. Javili smo u posljednjem broju, da je imenovan upraviteljem župe u Kotarima um. župnik g. Kallay. No jer se ovaj nije mogao zakani, da ostane na ovoj župi, imenovan je sada upraviteljem za Kotare kapelan g. Josip Selak. G. Selak bio je jedno vrijeme kapelanom i u Samoboru.

Zadušnice. Za blagop. Betiku Vidrić čitat će se sv. misa 8. o. mj. u 9 sati u župnoj crkvi sv. Anastazije.

Položili ispit. Gg. Franjo Dubenik, blagajnički vježbenik i Antun Holetić, opć. ovrhovoditelj, oba kod općine Sv. Martin u Galgovu položili su 21. siječnja računarsko-blagajnički ispit s dobrim uspjehom.

† Ivan Felkel, c. i. kr. kapetan u m. i posljednik, umro je 15. siječnja u 82 godini svoga života, te je pokopan uz veliko učešće građanstva na ovdješnjem župnom groblju.

Cestiti pokojnik rođen je u Batzenborfu u Šleskoj godine 1826. Učio je klasičnu filozofiju, ali se kasnije posvetio vojništvu. Služio je kao časnik kod domaće 53. pukovnije, te kao takav sudjelovao u ratu u Italiji kao i kod okupacije Bosne godine 1878. Kad je prešao u mir, odabrao je za svoje boravište Samobor, u kome je preživio lijep niz godina, te se svagda istakao i čistim rodoljubijem i nesebičnim podupiranjem naših lokalnih društava i institucija. On je jedan od osnivača „Hrvatske čitaonice“, a dugo je vremena bio blagajnikom „Samoborske štedionice“.

Pokojni Felkel bijaše sa svoga značaja, mirojlivosti i čestitosti svuda rado vidjen i uvažavan, te će mu njegovi znanci i prijatelji sačuvati pietetnu uspomenu.

Vrijednome pokojniku bila laka hrvatska gruda zemlje. Obitelji pokojnikovoj naše iskreno saučestuje.

† Agata Žitković umrla je dne 16. siječnja iza duge bolesti navršivši dobu od 66 godina. Pokoj joj vječni!

† Julija Hudoklin rođ. Žitković, udova iza pok. brijada Franje Hudoklina, umrla je 21. siječnja nakon duge i teške bolesti u 31. godini života, te je sahranjena uz znatno učešće građanstva na ovdješnjem župnom groblju. Laka joj zemlja.

† Janko Devunić, bogoslovac 2. godine, umro je 27. siječnja u Zagrebu navršivši 23. godinu života. Pokojnik je bio rodom iz Klada kraj Samobora. Bijaše čestit i vrijedan mladić, koga su radi njegove dobre i blage čudi drugovi od srca zavoljeli.

Laka zemlja mladom pokojniku.

Poslovanje kod kr. kot. suda u Samoboru. Prošle je godine stiglo u građanski uručbeni zapisnik 9712 komada, nadalje 2064 gruntovnih podnesaka, 699 kaznenih tužbi radi prekršaja a 63 tužbe radi zločinstva.

Redovnih parnica bilo je 280, maličnih parnica 779, parnica radi smetanja posjeda 140.

Ovrha na pokretnine zamoljeno je u 348 slučaja, a na nepokretnine u 53 slučaja.

Ostavinskih rasprava vodjeno je 192. Dostavljeno je raznih odluka stranih sudova u 1654 slučaja.

Gruntovnih izvadaka izdano je 456 komada. Ostavinskih rasprava provedeno je gruntovno 134.

Zatvor su nastupile radi prekršaja 127 osoba, a globu je platilo 60 osoba.

Zdravstvene prilike u Samoboru i njegovu kotaru u mjesecu siječnju t. g. ne mogu se nazvati najpovoljnijima. Influenca, plućni katari, upale pluća, porebrice i mišićja učestale su u velikoj mjeri. Osobito se u prvoj polovici mjeseca raširila influenza u karakterističnoj formi sa raznim komplikacijama. Ipak je pomor s obzirom prema pobolu bio vrlo malen. Pošasnih bolesti nije bilo. Dr. J.

Voda za lokomotivu samoborske željeznice Kr. županijska oblast izdala je odluku u molbenoj stvari prometne uprave samoborske željeznice, kojom je tražila za dopuštenje crpljenja vode iz potoka Gradne, koja joj je potrebna za punjenje lokomotive na kolodvoru u Samoboru.

Po dozvolbenoj ispravi, koja će se izdati, čim postane odluka pravomoćnom, imat će željeznica pravo, da crpi suvišnu vodu, koja protječe iznad brana mlinova gg. F. Reizera i F. Šimca, te teče cestovnim jarkom opć. ceste Samobor-Domaslovec. Željeznica je dužna plaćati u to ime našoj općini godišnji prinos od 1. K, te se držati ostalih ustanova, koje dozvolbena isprava sadržaje i koje su potaknute za vodopravne rasprave 11. rujna pr. god.

Željeznica je tražila ovo dopuštenje, jer joj voda, koja se proljeva iznad brana rečenih mlinova dobro dolazi, budući da sadržaje manje vapna negoli voda iz vodane na postaji. Pomiješaju li se obje ove vode, dobija se mekša voda za punjenje lokomotive, a time se kotao bolje štedi i dulje drži. Željeznica će za najvećeg prometa u ljetno doba trebati u 24 sata oko 5 kub. met. vode.

Odluka žup. oblasti bila je izložena od 15. do 28. siječnja kod trg. poglavarstva, te su interesenti imali za to vrijeme pravo utoka na zem. vladu.

Potpora za šegrtsku školu u Samoboru. Kr. zemalj. vlade, odjel za bogoštovlje i rastavu podijelila je općini trgovišta Samobor 300 K kao pripomoć za uzdržavanje šegrtske škole u školskoj god. 1907.—8. Ova se potpora podjeljuje iz školsko-obrtne zaklade za podupiranje siromašnih općina, koje uzdržavaju šegrtske škole

Darovi. Za siromašnu školsku mladež pučke škole u Samoboru darovao je g. E. Košak materijala za pisanje i crtanje, a g. Mato Hodnik par jakih cipela. Darovateljima izriče ravnateljstvo škole zahvala.

Visoko rođjena obitelj Frigan darovala je siromašnoj školskoj djeci u Lugu 25 šalova za dječake i 25 toplih rubaca za djevojčice. U ime siromašne dječice najdražnije hvall: Hinko Prištin, učitelj.

Nečistoća. Tuže nam se stanovnici iz Samostanske ulice, napose u okolici samostana, koji se kraj imade u Samoboru posmatrati kao izvanredno ugodno žetalište i žetalište posebne vrste, da je redovito upravo drsko onečišćeno ljudskim izmetinama. Neugodan smrad i pogled upravo je oduran, te apelujemo na mjerodavne faktore, da se toj nepodopštini stane na kraj.

Otmica djevojke. O otmici djevojke čita se više puta po našim novinama. A uz ovakvi događaji nadovezuju se onda i druge zgrade i nezgode, koje su u svezi s takom otmicom. Djevojku, što je ljubi momak, ne daju mu za ženu roditelji, i on se odukuje, da je silom odvede. Čitav mali roman. Ovaj put moramo i mi zahvaliti jednu otmicu. Nije se doduše zbila u Samoboru, ali se dotiče njegove neposredne blizine. Čin se također ne odigrava među običnim ljudima, nego među ciganima. Mladi cigani Juro i Stefan Nikolić iz Gradne otiel su cigansko 17 godišnje djevojke Dragu Nikolić iz Donje Bistre i doveli je u svoje ciganske bijele dvore. Draga je lijepa djevojka i ne zna se, komu se oči pomamile za njom od ove dvojice. Možda je i obojicu dirnula u srce. Ali nijesu momci otiel samo Dragu već s njom i njeno dijete, komu je ona poklonila život prije godinu dana. Veselje međutim nije dugo trajalo. Učinjena je prijava na koju se oružnici uputiše u Gradnu. Cigani pustiše Dragu, ali su dijete pridržali. Epilog će se odigrati kod suda, jer je podnesena prijava drž. odvjetništva radi zločinstva jav. nastija XI. stnč.

Licea poklata peradi. Zima je, a lukave se lije približuju kokošinjacima na selu, ne bi li zahvatile moždan zaloga. Tako se u Rakovici stale pojavljivati noću i dolazile selu u pohode. Tamošnji žitelj Mato Tomasić ima seji liti da zahvali znatan kvar. Podavila mu noću prije tri dana 17 komadi žvadi. Došutjela se lukavica u kokošinjak udaljen od gazdine kuće jedva dvadeset korataja. Krvotoka kaka jest, poklata je više negoli je mogla da odnese. Među podavijenom peradi nastajše se i dvije jure, koje su također pale žrtvom lukavice krvoločine.

Umri u Samoboru od 1—31. siječnja: Malčika Lukčić, dijete obrtnika, 2 godine, Gornji kraj, od bronhialnog katara. — O. Josip Kalasancije Margreiter, franjevac-redovnik, 75 god., Samostan, od staračke nemoći. — Magda Golubić, supruga postolara, 65 god., Mlinska ulica, od upale potrbušnice. Fanika Tujec, dijete obrtnika, 5 i pol god., Samostanska ulica, od vodene bolesti. — Barbara Obad, udova mlinara, 74 god., Obrtnička ulica, od raka na jetri. — Ivan Felkel, c. i. kr. kapetan, 62 god., Šmidhenova ulica, od staračke nemoći. — Agata Žitković, udova obrtnika, 66 god., Stražnička ulica, od gute. — Julika Hudoklin, udova brijada, 31. god., Jurjevska ulica, od sušice. — Roza Kocman, dijete željezničkoga stražara, 1 dan, kolodvor, od tjelesne slabosti. — Elizabeta Juratović, udova, 72 god., Taborec, od staračke nemoći.

Društvene vijesti.

Pučka knjižnica i čitaonica u Samoboru. U ovu čitaonicu, koja se počela lijepo razvijati, pristupa sve veći broj članova. Sada ima u svem 110 članova. U posljednje doba pristupili su kao novi članovi čitaonice gg.: Ana Ferch rođ. Vapnar, Lizika Grgas, Ivana Cerač, Josip Bolarić, kapelan, Makso Novak st., Katica Paula, Josip Simončić, Vilim Pavlović, Ivan Mahović, Dušan Presečki, Franjo Stengl, Josip Zlodi, Stjepan pl. Vučetić, Ivan Tunković, Josip Zokaj, Vjekoslav Bilčan, Franjo Forto, župnik, Franjo Štefina, Dragutin Ščevak, Franjo Perger.

Hrv. pjevačko društvo „Jeka“ održalo je 26. siječnja u 3 sata poslije podne svoju XXXII. redovitu glavnu skupštinu. Pošto je konstatovano, da se sakupio dovoljan broj članova, otvori društveni predsjednik kratkim pozdravnim govorom skupštinu, napomenavši ujedno, da žali, što nijesu svi izvršujući članovi nazočni, jer u tome nazrijeva neki nehaj spram društva. Nato pozove tajnika g. Gijuro Francekovića ml., da pročita zapisnik posljednje glavne skupštine i izvještaj o poslovnoj godini 1906.—7.

Pročitani zapisnik bude bez primjedbe primljen na znanje, isto tako i izvještaj, u kome je tajnik u kratko ocrtao rad društva u prošavšoj godini. Spominje kako društvo sve bržim korakom stupa usret svojoj ljepšoj budućnosti, svijesno svoje velike zadaće: širenja hrvatske pjesme, a po njoj i hrvatske misli. Tomu u prvome redu pridonosi najviše disciplina u samom društvu, te međusobno poštivanje i bratski saobraćaj među članovima.

Društveni blagajnik g. Ivan Geček izvijestio je skupštinu o stanju blagajnice. Konstatuje, da je društvo kod svih zabava, koje je u minuloj godini priredilo, imalo znatan deficit, koji je bio tek prinosima članova zakladnika i podupirajućih članova pokriven. On preporučuje članovima, da uzastojte prikupiti što više podupirajućih članova, kako bi društvo u budućoj poslovnoj godini moglo što uspješnije vršiti svoju tešku zadaću. Sada ima društvo 45 podupirajućih članova, a 30 izvršujućih. — U blagajnicu je uništeno K 1474, izdano je K 1430, a ostalo K 44. Nakon izvještaja blagajnikova podijeljen je apsolutorij starom odboru, te su u novi odbor birana gg.: Mirko Klečičić, predsjednikom; Eduard Presečki, potpredsjednikom; Gijuro Franceković, tajnikom; Ivan Geček, blagajnikom; odbornicima: Jamnicki Fran, Kompare Fran, Kompare Janjo, Santi Hinko, Svarić Franjo i Urli Dragutin. Prešlo se na eventualija. Pročitan je poziv „Saveza hrv. pjev. društava“, u kojem se „Jeka“ pozivlje, da izjavi, da li je sporazumna, da se starohrvatska surka nosi kao svečano odijelo pjevača, umjesto običajnog saborskog odijela ili fraka. Skupština se jednodušno odlučuje za surku, što se imade „Savezu“ saopćiti. Nato predsjednik sjeda skupštinu, da imade društvo člana, koji je već trideset i četiri godine pjevač, a taj je g. Franjo Bogović. Jer društvo samo, a ni „Savez“ nema nikakova znaka priznanja za taku slučaj, predlaže predsjednik, da se g. Bogović imenuje začasnim članom „Jeka“, što skupština jednoglasno i prihvaća.

Isto tako spomenu predsjednik, da će sadnji zborovodja g. Ratko Buzina po dvadeset i peti puta stupiti na samoborski koncertni podijum i to upravo na sam početni ponedjeljak. Od tih dvadeset i pet godina bio je svake godine na taj dan na koncertu ili predstavi aktivan, pa ako i jest taj dan, dan budorje i laka, ipak će društvo koji ozbiljni čas, prigodom svoje zabave, posvetiti svome zborovodji. U tu svrhu bit će odredjen odbor četvorice, koji će se pobrinuti, da ta lijepa društvena zgodna bude i dolično predstavljena. Još je izrečeno g. Ivanu Gečeku kao revnom i vjernoostojem blagajniku zapisnički hvalla, našto je i skupština zahvaljena.

PROSVJETA.

„Matica Hrvatska“ izdat će jkroih dana za godinu 1907. ove knjige: 1. Arnold: Cernica i malitara (Pjesme) 2. I. E. Tomić: Matica dječa. 3. N. Andrijašević: U neretvanske krajine. 4. Hrvatsko foto. 5. A. M. Stabičevsky: Povijest novije ruske književnosti. Prev.

M. Lovrenčević. 6. Posljedni Zrinjski i Frankopani. 7. Kolo hrvatskih umjetnika. 8. Slovenske novele i povesti. Uredio Fran Ilečić.

U koljevci hrva ske povjesnice. Primili smo ovu poučnu i u svakom pogledu zanimljivu knjigu, koju su napisali L. Kržanić i Jos. Barač. Ovu je knjigu zamislilo Don Frane Bulić, a nalazi se u njoj dragocjeni i znameniti rad „Bihaća“, hrv. društva za istraživanje domaće povjesti u prvom deceniju njegova opstanka.

Od god. 1894. ovo društvo na trošak narodni krži zemlju, koja krije dragocjene ostatke narodnih starina, otkapa glavice, na kojima su se nekoć dizali bijeli dvorovi hrvatskih kraljeva i banova. Društvo prekapa, prebira listine i pergamene i uči knjige starodavne. — Zasluguje za ovaj rad najveću potporu narodnih rodoljuba.

Saborski izbori. Knjižica od 64 stranice, u kojoj se nalaze zakoni o zaštiti slobode izbora, o izbornom redu i o uredjenju sabora, izašla je troškom knjižarnice Ojuna Trpinca u Zagrebu.

Kako su blizu saborski izbori a poznavanje ovih zakona nužno svakom državljaninu, ova brošura dolazi u zgodno vrijeme.

I cijena joj je niska, jer stoji samo 20 fil.

Pokladna kronika.

Ples dobrov. vatrogasnog društva, koji se 19. siječnja ispaio je vrlo lijepo. Bila je to prava građanska zabava slobodna i bez ukočenosti. Veliki broj naših ljepotica iz građanskih krugova podavao je čitavoj zabavi osobit čar. Ples je bio vanredno animiran, glazba 16. pješt. pukovnije izvršana. Oko ponoći igrala se tombola. Citav veliki stol bio je krcat najrazbroljivijim zgodicima, darovima društvenih prijatelja i dobrotvora.

Ugodno raspoloženje koje se na početku zabave opažalo, trajalo je do rana jutra, kad su se posljedni gosti stali razilaziti. Bilo je i vesele pjesme i kićenih zdravica.

Društvo može biti potpuno zadovoljno s uspjehom zabave. Dobilo je 190 K čistoga prihoda, koji je uloženi u štedionicu te će služiti u društvene ciljeve. — Ipak nam je spomenuti, da je zabava mogla biti i bolje pohodjena. Još su mnogi manjkali, od kojih se pravom očekivalo da će počastiti ples jednog našeg društva, koje služi velikim i čovjekoljubivim zadacima: spasavanju imutka i života bližnjega.

Pučka čitaonica i knjižnica u Samoboru priredjuje sutra, na Sviječnicu, kućnu zabavu za svoje članove u čitaoničkim prostorijama, koja bi prama dosadanjem brojnom odzivu članova mogla biti vrlo animirana.

Hrv. Sokol priredjuje svoj ovogodišnji ples u nedjelju, 9. o. m., u dvorani gostionice kod grada Trsta. Na plesu svira glazba c. i kr. pješačke pukovnije br. 96 iz Karlovca. Ulaznina je od osobe 1 K, od obitelji K 2. Mlado ovo i rodoljubivo društvo zasluguje svaku potporu našega građanstva. Punim je pravom očekivati, da će se naše građanstvo što brojnije odazvati, te pohoditi ovu zabavu vrlo našeg „Sokola“

Obiteljsko-radničko društvo „Napredak“ drži ples sa tombolom 16. veljače u dvorani kod gostionice „Grada Trsta“. Svira kr. domobranska glazba iz Zagreba. Ulaznina po osobi 1 K, a od obitelji 2 K. — Čisti je prihod namijenjen za potporu bolesnih članova i njihovih obitelji.

Većno-veteransko društvo bana Jelačića imat će svoj kraljevski ples sa tombolom 23. veljače u dvorani gostionice „Grada Trsta“. Svira domobranska glazba. Čisti je prihod zabave namijenjen blagajnici društva, iz koje se pružaju potpore bolesnim članovima kao i njihovim obiteljima. — Ulaznina: obitelj 2 K, pojedinac 1 K.

Hrv. pjevačke društvo „Jeka“ u Samoboru priredjuje zabavu na pokladni ponedjeljak, 3. ožujka. Potonji program u idućem broju. — Pjevači „Jeka“ pozivaju se, da počevši od danas tačno dolaze na pjevačke poklade.

Gospodarstvo.

Sjeme za sjeme. Uz dobro priredjivanje ga, najvažnije je za gospodarstvenika, ako hoće da bude imao što više korista od sjemena, da postaje valjano i dobro sjeme, jer će se samo od takova sjemena biljke dobro razvijati i dati obilje zdravog roda. Sjeme za sjeme mora zato biti dobro razvijeno i klicavo, zdravo i čisto.

Dobro razvijeno sjeme može biti samo ono koje je potpuno dozrelo, koje ima mnogo hranjivih sastojaka u sebi, koje je i teško. Kad biljka p. t. daje nam sjeme, to sjeme je prva hrana ona, koja se nalazi u zrnu. Što više ima u zrnu te hrane, to će se bolje razviti sjemena biljka, jače potjerati korjenčić i bolje se razviti sama biljka. Takova će se biljka lakše ukorijeniti u zemlji, iz koje ona dobija svoju hranu, i lakše će odolijevati druzi ili korovu, da

je ne uguši i ne preraste. Čitava biljka postane jača u stabiljici i zrnu, te će time dati i bolji prihod. Zrno, koje je slabo razvijeno ili nije dozrelo te je lako ili prazno, ne će moći potjerati klicu, i ako je potjera, ova ne će imati dovoljno hrane, da se može tako dugo razvijati, dok iz zemlje ne dobije hrane za daljni razvitak. Takovo će se zrno osušiti ili u zemlji sagnjiti, a gospodar će imati samo trošak i nikake koristi. Valja stoga za sjeme uzimati što bolje razvijeno i potpuno dozrelo sjeme.

Spomenusmo, da sjeme mora biti i klicavo. Osobito onim gospodarima, koji kupuju sjeme za sjeme, preporučujemo da se uvjere o klicavosti sjemena. Treba da načine u malenom pokus za klicavost zrna ili da kupe sjeme samo od takove tvrtke, koja mu može da zajamči što veću klicavost sjemena. Sjeme za sjeme može na oko vrlo lijepo izgledati, ipak nije klicavo, ili barem mnogo zrna ne. Zrno može naime klicavost izgubiti, ako je prestaro, ako je bilo slabo sačuvano ili na presuhom ili premokrom mjestu. U prvom se događaju klica u zrnu osuši, u drugome sagnije.

Na oprez dakle kod kupovanja sjemena, jer što više je bilo neklicavoga zrna posijano, to rjedji će biti usjev, te više korova, koji će sprečavati i ostale biljke u njihovu razvitku.

Fran Kuralt.

(Nastavit će se.)

Voćarstvo. Nijednoj se gospodarskoj grani tako malo pažnje ne posvećuje gledom na uzgoj kao baš voćarstvu. Za to se i ne treba čuditi, ako prodje katkada po više godina, a da nemamo nikakova ili tek slabu berbu. Možemo li očekivati da bude inače, budući da voćke niti gnijemo niti je branimo od bolesti i drugih neprijatelja? Rijetko ili baš nikako ih ne čistimo od mašine, lišaja i drugih bilinskih nametnika. Obrezujemo li pak kada, što je također tek veliki izuzetak, tad je i ovo obrezivanje (kresanje) takovo da ono služi često više na štetu nego li je korisno.

Upravo je sada mjeseca veljače, dok se nije još nagomilalo drugih posala, zgodno vrijeme, da preduzmemo nekoje radnje u voćnjacima. Valja nam pregledati tačno pojedina stabla, ter gdje je to potrebno odstraniti sve suvišne grane, koliko se križaju i ukoliko su preguste. Odstraniti valja i grane, koje su suhe ili su jako već oštećene od bolesti naročito od raka. Isto tako i nepotrebne mlazove.

Grane valja odrezati glatko, ručnom pilom, a ne sjeći sjekicom kako je običaj, te izgaditi ranu ostrim nožem. Odrez neka je nešto koso odozdo tako da svršava na gornjoj strani (kako je granati koluti), posve tik stabla. Jer režemo li ravno uzduž stabla nastaje veća rana. Rane je dobro namazati cjepljivim voskom. Sječemo li grane sjekicom, obično se grana raščehne i ostavi kraći ili duži stručak, koji se kasnije suši, gnijije i trune, te gnjiloća dospije sve do srčike stabla, što je često uzrokom, da voćka počine propadati.

Još je potrebno, da se već sada uništi crveni ušenac, gdje ga ima, jer će se inače jako razmnožiti a poslije će ga biti teže uništiti. Neka se najprije izgnječi kakom krpom a zatim četkom.

Najradikalnije sredstvo proti crvenom i šencu poznat je danas tako zvan „Tuv“. Ovim se najsjegnije uništava crveni ušenac kao i svi slični drugi razni insekti, koji se nasele po stablu i granama voćke, te sišu sok.

Ove se godine opaža sva sila gusjeničnih gnijezda na voćkama, te je velika pogibao, da bi nam mogle gusjenice ljetos uništiti sve lišće na voćkama a time i prirod. Da se tome preduzetne treba sva gnijezda čim prije pokupiti i spaliti.

Želimo li, da nam voćke redovito i obilnije rode, moramo i njezi voćki posvetiti veću pažnju. Nema sumnje, da će se voćarstvo kod nas za koje vrijeme uvelike podići. No istodobno bilo bi također potrebno, da podižemo što više pčelinjake i radimo oko razmnoženja pčela, budući da su pčele — za vrijeme cvatnje voćki — vrlo korisne i potrebne radi oplodjenja.

U Tiroli i drugdje naći je mašine u svakom većem voćnjaku pčelinjak. Ovo je to više za preporučiti jer i pčelarstvo samo po sebi odbacuje gospodarstveniku neki dohodak. Mi ćemo se na ovaj predmet češće osvrnuti.

P. C—r.

Prijegled i licenciranje pastuha. 13. veljače obaviti će u Samoboru posebno povjerenjenstvo prijegled svih pastuha počevši od 1 god. i licenciranje onih za rasplod sposobnih pastuha, koji su navršili 3 godine.

Za racionalni razvitak konjogojstva to je uređivanje od neprocjenjive važnosti. Tom se zgodom naime izlucuje iz statusa rasplodnih konja onaj muški materijal, koji je ili radi tjelesnog ustroja ili uslijed kakve netačajne organizacije manje za rasplod nesposoban tako, te bi mogao te mane na svoje potomstvo prenijeti.

Po propisu mora se takov za rasplodne svrhe nesposobni pronađeni materijal u roku od 6 nedelja bezvjetno potrožiti, a za rasplod smije ostati samo zdrav i sposoban materijal.

Istina, taj način podizanja konjogojstva sastoji iz prisilnih mjera, koje današnjem duhu vremena ne odgovaraju, no moramo držati na umu činjenicu, da smo mi u Hrvatskoj i u toj vrlo važnoj grani narodnog imutka — konjogojstvu tek u početku razvitka, pa da moramo obaviti još golemi posao i provaliti daleki, težki put, dok stvorimo onakovo napredno konjogojstvo kakovo u drugim kulturnim zemljama već odavno postoji.

Ova važna uredba, samo je sredstvo, da se konjogojstvo podigne do takova stepena, da će biti i kod nas kao i kod drugih kulturnih naroda jedna važna grana narodnog imutka.

M. K—k.

Pusta cesta.

(Uspomena).

Prošla su davno stara vremena, kadno su mnoga mjesta u domovini zaposjeli svojom vojskom već tada u svem napredni Francuzi. Oni — bogati fantazijom — uživali su u tome, da u svakom zaposjednutom mjestu podignu bilo kakav park ili nasad.

Ovaki uresi godili su njihovoj mašti, učinili su im osvojeni grad milijim i ugodnijim za boravljenje i romantičnijim za snovanje dalnjih planova i namjera po kojima su vodjeni velikim Napoleonom, neumorno i nezasično dalje težili i navaljivali.

Jedan od tako osvojenih mjesta bijaše i Samobor.

Premda nam ta vremena, tudjeg gospodstva i tudje sile u miloj nam domovini, nijesu nimalo ugodna, ipak je mnogo toga, što pobudjuje u nama spomene na taj narod. Tko da se ne sjeti samo duge aleje jablana, koja je vodila od Samobora do sv. Nedjelje.

Lijepa ravna cesta, ograđena drvoredom visokih jablana, ispod svetonedjeljskih brežuljaka, pruža se prema Samoboru, poput trake bijelog vjela, koje dijeli cvjetne livade, obradjene oranice — sve do podnožja starog samoborskog grada. — Ona zamamljuje gledaoca, kao da bi njome i špekulu mogao nesmetano do Samobora dobiti.

Prolaznici za ljetnih dneva uživaju provaljujući taj regbi kratak, ali ipak 5 km dugi cestovni potez. Stupaju ljudi u lijepom hladu i društvu jablana, — ostavljajući dva a dva stabla, koja su se, kao vječni pratioci, a jednu i drugu stranu poredjali. Putnici okrepljeni hladom i nježnim šaptom zelenoga lišća na visokim krošnjama, polagano su kročili dalje i dalje, primičući se sveudiljno odredjenom cilju.

U predvečerje vrućih dana, susretnoš tu i tamo po kojeg samoborskog „purgara“, gdje se odmara tik jablana polazici sa svog polja, otkuda se i umorni radnici vraćaju na počinak, trudni i znojni od teškog težačkoga posla. Sastajesh i po kojeg „penzionirca“ ili njih više u društvu, koji su kroz život izmučeni zvanjem, mnogo od fizičkih sila izgubili, pa sad traže u ovoj aleji odmora i okrepje.

Kojeg toga salijetala je pomisao, da tih starih a ipak prkosnih jablana ne će preživjeti.

Život im ipak bijaše kratak. Zub vremena, ne šteti ničesa na tom svijetu!

Pa tako i „palme“ ne ostadoše od njega pošteđene. Vrijeme ih je učinilo pogibeljnim za život čovjekov, koji po udezi božjoj, mora da je svemu na zemlji gospodarom.

A danas?

Cesta pusta. — Vidiš ovdje ondje po koji panj, još jedini i posljednji znak nekadašnjeg života ponosnih jablana iz francuskoga doba.

Mjesto šapata lišća i drhtaja lisnatih grančica, čuješ teške udarce oštre sjekire, kojom siromašni seljak uništuje i ovaj posljednji njihov trag, jer mu treba ogrijeva, uslijed ledene bure, što mu udara o kolibicu.

Taj lijepi ukras pretvori se u novac i korist čovjekovu, koji sve ovo više cijeni, a na užitak ljudske duše brzo zaboravlja.

M. V—č.

Kretanje željezničkih vlakova

mjeseca veljače.

Iz Samobora u Zagreb: u 6 i 10 sati jutrom, u 1:30 po podne, i u 7 sati uveče.

Iz Zagreba u Samobor: u 8 i 11:45 prije podne, u 3 poslije podne, i u 7:03 uveče.

Lijepa zgodna kolica

(Jednopržna) zgodna za fijakere prodaju se uz povoljne uvijete.

Poblize u upravi našega lista.

Javna zahvala.

Svim p. n. gospodjama i gospodi, koja su prigodom posljednjeg plesa dobrov. vatrogasnoga društva darovali zgoditke za tombolu, kao i svima, koji su preplatili, te time znatno poduprli društvo, najtoplije zahvaljuje

Zapovjedništvo dobrov. vatrogasnoga društva.

Javna zahvala

Za teške i životu pogibeljne bolesti moje supruge, vele učeni gosp. dr. Mijo Juratović, općinski liječnik u Samoboru, uložio je sve svoje sile, da mi spasi drugaricu života.

Samo njegovoj neumornoj brizi i liječničkoj vještini mogu zahvaliti, da mi je spasna supruga i da joj je povraćeno dragocjeno zdravlje.

Držim svojom dužnošću te ovim putem najtoplije zahvaljujem g. dr. Juratoviću za njegov vanredan trud i liječničku pomoć, koju je posvetio mojoj bolesnoj supruzi.

U Bregani, 28. siječnja 1908.

Franjo Novak.

Za jednog gospodina ili gospodju iznajmljuje se odmah

ukusno uredjena soba.

Poblize se doznaje u upravi našega lista.

Prodaja kuće.

Prodaje se kuća u Samoboru u Gornjem kraju, broj 39. Ista je prije dvije godine sagrađena.

Prikladna je za siničariju i krčmu, sadržaje 4 sobe, dvije kuhinje i podrum. Do kuće je nešto vrta i dvorišta, dva koca i suša.

Poblize se upitati kod vlasnika **Ojura Hercega**, Gornji kraj broj 14.

Izjava.

Podpisana ovime očitujem, da žalim, što sam gospodina Antona Kogoja i njegovu obitelj uvrijedila u njihovu poštenju, te ovime izjavljam javno, da njegov i njegove obitelji čast i značaj visoko štujem.

U Samoboru, 21 siječnja 1908.

Marija Jergović-Wohlman.

SKLADIŠTE

svih vatrogasnih sprava i gospodarskih potrepština

PODRUŽNICA

R. A. SMEKAL

ZAGREB, Frankopanska ulica broj 9.

Najnovije

„Patent Smekal“

Štrcaljke sa ravnotezom najnovijeg sustava za prijenos umanjene radne snage od 40%, koje s desne i s lijeve strane vodu sišu i dižu, te je okretanje nepotrebno.

Sustav odlikovan 1903. sa prvom počasnom diplomom i zlatnom kolajnom.

Iznajmljuje se

mesnica

odmah. Ova je na prometnom mjestu kraj mosne vage, a uvjeti su povoljni. — Poblize kod vlasnika E. Presečkoga, Šmidhenova ulica 11.

Prometna uprava lokalne željeznice Zagreb—Samobor.
Br. 37. U Zagrebu, 25. siječnja 1908.

Oglas.

Glasom oglasa u željezničkom službenom listu br. 11 od 24. siječnja 1908. pruža se popust vozarine od 10 fil. po toni za slučaj tovarenja najmanje 3.000 tona dolomita, kamena i šljunka s postaje Samobor do ili preko postaje Zagreb-Samobor za vrijeme od 1. siječnja do konca prosinca 1908. putem nadoknade.

Prodatelji želeći se tim popustom kod tovarenja služiti, imaju predatnice ili duplikate tovarnih listova najkasnije do 1. ožujka 1909. prometnoj upravi lokalne željeznice Zagreb-Samobor u Zagrebu predati.

Prometna uprava.

Javna zahvala.

Na mnogobrojne sažalnice, koje nam stigoše prigodom smrti našeg milog i nezaboravnog oca

Ivana Felkela

zahvaljujemo ovime svima, koji su nam bud pismeno bud usmeno iskazali svoju saćut.

Obitelj Felkel.

Objava.

Častim se ovime obznaniti p. n. općinstvu Samobora i njegove okoline, da sam u Rambergovoj ulici br. 46 (kuća gdje. Kazić) otvorio

krojačku radionicu muških i ženskih odijela.

Kako sam u svojoj struci potpuno uvješten, moći ću svim zahtjevima cijenj. općinstva potpuno udovoljavati, te ću sve narudžbe obavijati točno, savjesno i uz najumjerenije cijene.

Preporučujući se sl. gradjanstvu, da me svojim povjerenjem počasti, bilježim se

odličnim štovanjem

Antun Vogrinc,

muški i ženski krojač.

Javna zahvala.

Prigodom smrti nezaboravne nam majke

Agate Žitković

iskazali su nam mnoge plemenite duše toliko dobročinstva, da nam je nemoguće posebno se zahvaliti svakome. Budi stoga hvala svima a napose g. Rumeniću na njegovu dobročinstvu.

Neka svima naplati dobri Bog.

Tugujuća djeca.

SAMOBORSKA TISKARA

I PAPIRNICA

SLAVKO ŠEK

SAMOBOR,

TRG NADVOJ. LEOPOLDA SALVATORA.

Preporuča se sl. p. n. općinstvu za točnu i solidnu izradbu svih tiskarskih radnja, a napose veleč. gg. svećenicima, župnim uredima, gg. učiteljima, kotarskim, općinskim i privatnim uredima, štedionicama, bankama, trgovcima, obrtnicima, gostioničarom itd. za izradbu tiskanica, listovnih papira, računa, omota, memoranda, opomena, posjetnica, zaručnih i vjenčanih karta, osmrtnica itd. itd.

Prodaja papira uz tvorničke cijene na malo i veliko.

Listovnog papira u omotima i u skatuljama, pripovijesnih, školskih i trgovačkih knjiga, koledara te oloso-risaćeg materijala.

Cijene vrlo umjerene.

OGLAS.

Od posjeda Giznik i Zagrebčica prodat će se pojedine čestice

svake srijede

u poslovnici gospoštije u Gizniku u 9 sati prije podne, a prodat će se čestice u općinama

Domaslovec-Strmec-Sv. Nedjelja,

iza toga

dva mlina, jedna kuća i vrt u Samoboru pri Gradni i cijela Čarda blizu Hrastine.

Gospoštija Giznik.